

[ERR](#) [Otse Uudised](#) [Sport](#) [Teadus](#) [ILM](#) [ETV](#) [ETV2](#) [Viker](#) [R2](#) [Klassika](#) [R. Tallinn](#) [R4](#) [Pood](#) [Retseptid](#)
[Teater](#) [Koolifilm](#) [Meieoma](#)

Riigikogu valimised on lõppenud

Otsi

[Avaleht](#) [Uudised](#) [Kandidaadid](#) [Kasulikku](#) [Videod](#) [Raadiolõigud](#) [Kandidaatide teated](#) [Valvurid](#) [Praxise analüüsid](#) [Varivalimised](#)

[Mandaatide jaotamine XII Riigikogu valimistel](#)
[Riigikogu valimiskampaania kajastamine ERR-is](#)
[Valimisjaoskonnas hääletamine](#)
[Välisriigis hääletamine](#)
[Valimiste ajakava](#)
[Erakondade valimisplatvormid](#)
[ETV valimisstudiod](#)

Eesti Reformierakonna valimisplatvorm

MEIE VÄÄRTUSED

Reformierakonna valimisprogramm on liberaaldemokraatiale rajanev tegevuskava järgmiseks neljaks aastaks.

Programm lähtub üldisest ja igäihe vabadusest ning püüdleb arengule, stabiilsusele ja heaolule. Selle saavutamise teeks on ennekõike vabal eneseteostusel, vabal ettevõtlusel ning omandi kaitsel rajanev majandusareng.

Ainult tugev majandus loob lisaväärtuse, mida on võimalik kasutada ühistes huvides ning võimaldab aidata neid, kel on väiksemad võimalused. Erakonna eesmärk on teha vaesed rikkamaks, mitte rikkad vaesemaks. Leiame, et inimene, kellel ei ole vara ega raha, ei saa oma vabadust täiel määral kasutada.

Vaba eneseteostus ja tõhus majandus rajanevad hästitoimivale demokraatiale. Jätkame riigi demokraatlike aluste arendamist, tarbetute piirangute ja bürokraatia vähendamist ning tegevust õiglase tasakaalu leidmiseks era- ja avalike huvide vahel.

Peame omariiklust ülimaliks väärtuseks ning seisame kompromissitult selle kestlikkuse eest. Selleks on vaja põlisrahvastiku juurdekasvu, eesti keele ja kultuuri edenemist, ühtekuuluvust, hästitoimivat majandust, stabiilset poliitilist süsteemi ja edasist loimumist samadel väärtustel põhineva rahvusvahelise kogukonnaga, eelkõige Euroopa Liidu ja NATO-ga.

Avalik võim on loodud inimeste poolt inimeste teenimiseks. Me soovime Eestit, mis on kodanike riik. Vabadus rajaneb kokkulepitud reeglitel ning on mõeldamatu igäihe õiguste ja vabaduste austamise ja tõhusa kaitseta. Kõik isikuvabaduse piirangud demokraatlikus ühiskonnas peavad olema õigluse nimel põhjendatud ja seaduslikul alusel.

Eestis ei tohi olla kohta ühiskonnakihtide ja -gruppide vastandumisele, konfliktidele, vägivallale ega diskrimineerimisele. Soovime pakkuda igäihele võrdse võimaluse vabaks eneseteostuseks. Austame inimväärikust ja individuaalsust. Meie eesmärgiks on salliv ja koostöövõimeline ühiskond.

Vaba ja loov ning meie ajaloolisi väärtusi edasiviiv on haritud inimene. Seepärast toetame võimete ja vajadustekohast parimat haridust ning tunnustame, et vabad inimesed taotleavad oma eesmärged erineval viisil. Eesti tulevik on loodussäästlik teadusmahukas kõrgtehnoloogiale rajanev tootmine ja elukorraldus. Eestile on iga inimene oluline.

1. PÕHJAMAADE PARIM MAJANDUSKESKKOND

Reformierakonna majanduspoliitika eesmärk on Eesti inimeste elatustaseme tõus. Selle eelduseks on stabiilne majanduskasv ja konkurentsivõimeline majandusstruktuur - just neist sõltuvad uued töökohad, pensionitõus, teenused lastega peredele, turvalisus ja Põhjamaade tasemel haridus.

Eesti majanduskasvu võtmeks on edenemine ülemaailmses väärtusahelas - Eestis tehtu ja loodu peab muutuma oluliselt väärtuslikumaks ja konkurentsivõimelisemaks. Töö tootlikkus ja hind peab kasvama - vaid sellisel juhul saavad kasvada ettevõtlustulu ja palgad. Prioriteetseks on just inimeste sissetulekute kasv, mis pikemas perspektiivis tagab ka riigi ja kohalike eelarvete kaudu ümberjaotatavate vahendite piisavuse.

Riik panustab majanduskasvu atraktiivse ja usaldusväärse keskkonna loomisega: hariduse, teaduse ja kultuuri arendamisega, tööturupoliitika, taristu-, IT-, energia- ja transpordipoliitika, õiguspoliitika ja majandusdiplomaatiaga. Kõiki riigi ja kohalike omavalitsuste poolt ettevõetavaid samme, mis mõjutavad majanduskeskkonda, tuleb hinnata nende mõju alusel Eesti rahvusvahelisele konkurentsivõimele.

Riigi suur vastutus, mis võimaldab seda keskkonda rahastada, on elujõuline riigieelarve, stabiilne maksusüsteem, võimalikult madal ning majanduslikult mõistlikult jaotuv maksukoormus. Tuleb luua olukord, kus halbadele aegadele majanduses ei pea reageerima ühegi maksu tõstmisega. Maksukoormuse alandamine ning teised konkurentsivõimet tõstvad meetmed peavad sõltuma eelarve struktuurse ülejäägi suurusest.

Nende eesmärkide saavutamiseks viib Reformierakond läbi struktuurseid reforme ja poliitikaid, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

MAKSUNDUS

1. Maksurahu kõigi maksude osas, välja arvatud tööjõumaksud:

- jätkame lihtsa ja ettevõtlikkust soodustava ühetaolise üksikisiku tulumaksuga ning välistame keerulise ja astmeliselt vaesustava tulumaksusüsteemi kehtestamise;
- anname kindluse, et tulumaksuvabastus ettevõttesse tagasi investeeritud kasumilt säilib;
- ei tõsta maksukoormust;
- järgime põhimõtet, et sotsiaalvajadusi rahastatakse kogutud maksudest, mitte maksude kogumatajätmisest.

2. Tööjõu maksukoormuse vähendamine kõrge tootlikkusega töökohtade tekkeks, milleks kasutame eelarvevõimaluste tekkel järgmisi maksukärpeid:

- töötuskindlustusmaksu määra vähendamine;
- sotsiaalmaksu lae kehtestamine;
- tulumaksumäära vähendamine koos maksuvaba miinimumi tõstmisega;
- erisoodustusmaksu kaotamine tööga seotud tasemekoolitusest, ennekõike doktoriõppelt, sest teenustekeskses globaalses äris pole võimalik edu saavutada, kui puuduvad suurepärase hariduse, töökultuuri ja ärivaistuga inimesed;
- tööjõumaksud vähendamise kõrval viime läbi metsandussektori arengut toetava tulumaksureformi: metsa müügi korral saab maksustatavast tulust maha arvata kolme müüjajärgse aasta kulud.

3. Säästmise soodustamine:

a. loome tööandjatele võimaluse teha 6000 euro ulatuses aastas maksuvabalt sissemaksid töötaja III pensionisambasse.

TÖÖTURG

4. Tööturu turvalise paindlikkuse suurendamine:

a. suurendame tööandjate ja töövõtjate rolli tööturu korraldamisel, andes neile võimaluse senisest enam kaasa rääkida töötavatele ja töötutele inimestele pakutavate riiklike teenuste kvaliteedi ja mahu kujundamisel;

b. võtame vastu uue kollektiivse töötüli seaduse, mis tugevdab tööturu osapooli ning reguleerib ühemõtteliselt streigiõiguse;

c. kujundame õiglaselt ümber eri- ja sooduspensionite süsteemi, et tagada võrdsem kohtlemine kõigile pensionieas olevatele inimestele, võimaldada tööturul aktiivsena hoida töövõimelisi ja hea väljaõppega inimesi ning suurendada võimalusi teiste sotsiaalteenuste osutamiseks;

d. ergutame ülikoole ja ettevõtjaid osalema senisest jõulisemalt täiendkoolituse turul, et viia elukestvas õppes osalemine Põhjamaade tasemele.

5. Investeeringuid ning rahvusvahelist äri ligitõmbava sotsiaalse keskkonna arendamine:

a. rakendame haridusprogrammi Põhjamaade tasemel kvaliteetse hariduse andmiseks, muuhulgas edendame Euroopa koole välisspetsialistide laste jaoks ja rahvusvahelist bakalaureuseõpet;

b. jätkame Eesti kujundamist turvalise ja perekeskse elukeskkonnaga riigiks;

c. edendame Eesti ühiskonna üldist avatust ja sallivust;

d. jätkame atraktiivse kultuurikeskkonna loomist Eestimaa erinevates piirkondades, mis aitab arendada turismivaldkonda;

e. Eesti majanduse konkurentsivõime tõstmiseks loome soodsa keskkonna välistudengite ja tippspetsialistide Eestisse tulekuks. See aitab Eestisse luua teadus- ja kompetentsikeskusi ning tagada ettevõtetele kõrgema kvaliteediga tööjõudu;

f. oleme vastu väheste oskustega võõrtööjõu massilisele sissetoomisele.

ETTEVÕTLIKKUSE EDENDAMINE

6. Turutõkete kõrvaldamine ja ausa konkurentsi tagamine:

a. võitlus kartellide ja monopolidega, kes takistavad konkurentide turulepääsu ja vähendavad sellega majanduse tõhusust ning tõstavad tarbijahindu, on riiklik prioriteet.

7. Bürokratia ja aruandluse vähendamine:

a. vähendame bürokratiat ja aruandlust, sealhulgas võimaldame alla 100 000 euro suuruse aastakäibega väikeettevõtetele mugava raamatupidamise otse e-Maksuameti keskkonnas, kus väikeettevõtja saab ühes kohas lihtsalt koostada ja esitada maksudeklaratsioone ja majandusaasta aruandeid. Laiendame ettevõtjaportaali, lisades sinna mugava võimaluse käibemaksukohusluse ja kaubamärgi registreerimiseks;

b. lihtsustame äriühingute ümberkujundamise ja lõpetamisega seotud reegleid, et soodustada ettevõtlusaktiivsust ja juhtimisoskuste taaskasutamist.

8. Ettevõtluse õpe ja suurem väärtustamine:

a. väärtustame ettevõtjat ühiskonnas kui uue rikkuse loojat;

b. algatame üliõpilastele suunatud programmi „Hakka ettevõtjaks!“;

c. viime ettevõtlusõppe põhihariduse õppekavasse.

9. Energiajulgeoleku tagamine odavaima võimaliku hinnaga tarbijaile ja keskkonnale:

a. tagame ettevõtetele ja tarbijatele taskukohase elektrivarustuse, mitmekesistades ja hajutades

energiatootmist (sealhulgas valmistades ette Eesti oma tuumajaama rajamist), ergutades rohkem kasutama kodumaiseid taastuvaid energiaallikaid ning vähendades sõltuvust julgeolekuriske sisaldavast energia sisseostmisest kolmandatest riikidest. Kodumaiste taastuvate energiaallikate kasutamine loob uusi töökohti metsanduses ning surub alla soojuse hinda tarbijatele.

10. Eksporti ja ettevõtlust takistavate transpordi pudelikaelte kaotamine:

a. arendame lennuühendusi eesmärgiga, et Tallinnast saab kõigisse suurematesse Euroopa ärikeskustesse lennata põhimõttel „hommikul sinna, õhtul tagasi“;

11. Mugava äritegemise taristu edendamine:

a. liidestame riiklikud põhiregistrid (maakataster ja kinnistusraamat) ja muudame nende põhiandmed 24/7 veebis tasuta kättesaadavaks. Arendame registreerimise riskisid eesmärgiga viia andmete esitamisega seotud koormus ettevõtja jaoks võimalikult väikeseks;

b. katame Eesti ülikiire internetiühendusega; e-teenuste ja kogu IT sektori potentsiaali edasiarendamiseks ning ettevõtlusvõimaluste parandamiseks regioonides on oluline kaasaegse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia taristu väljaarendamine;

c. oleme eestvedajaks Euroopa digiteenuste ühisturu väljaarendamisel, ennekõike digitaalse isikutuvastamise rahvusvahelise süsteemi rajamisel.

12. Teadmuspõhist loomemajandust toetava infrastruktuuri edendamine:

a. jätkame investeeringuid riigi ja juhtivate kõrgkoolide osalusel loodud teadusparkide taristu arendamisse, et viia kokku innovatsioon ja ettevõtted;

b. toetame kunstide rolli suurenemist ettevõtluse mitmekesistamisel, sealhulgas disaini suuremat rakendamist tootearenduses;

c. loome tingimused rahvusvaheliselt tunnustatud tippspetsialistide palkamiseks strateegilistele erialadele Eesti ülikoolides.

RIIGIMAJANDUS

13. Võitlus reguleeritud hindadest tuleneva hinnatõusuga:

a. vaatame kriitilise pilguga üle Eesti Energia äriplaani, välistamaks võimalust, et Eesti tarbija peab kinni maksma kulutusi, mis ei ole suunatud peamisele - tarbijale odavaima energia pakkumisele ja Eesti energiajulgeoleku tagamisele;

b. loome konkurentsi gaasi pakkumises, et vähendada sõltuvust Vene gaasist ning suruda alla gaasi ja toasooja hind Eesti ettevõtjatele ja tarbijatele;

c. vähendame taastuvenergia toetusi, kahjustamata investeerimiskeskonda ja riigi poolt endale seatud keskkonnanäesmärkide saavutamist.

14. Eesti kui investeeringute ja uute töökohtade sihtmaa rahandusliku usaldusväarsuse süvendamine:

a. viime riigieelarve aastaks 2013 struktuursesse ülejääki ning hoiame seejärel ülejääki kõigil kasvuaastatel;

b. kasvatame reserve, mis lubavad võimalikud langusaastad valutult üle elada ka tulevikus.

c. Soodustamiseks suuremahulisi investeeringuid, peame vajalikuks pikendada riigi poolt väljastatavate ressursilubade (vee erikasutusluba jne) kehtivuse tähtaegu.

15. Riigivara tootlikkuse suurendamine:

a. viime avaliku sektori kasutusele vara tsiviilkäibes, sealhulgas lõpetame maareformi;

b. koondame alustava ettevõtluse riiklikud tugimeetmed ühtsesse, lihtsasse ja paindlikku programmi.

ÕIGUSKAITSE

16. Õigusriigi ja õigussüsteemi toimivuse ning ärikeskkonna parandamine:

- a. lähtume mistahes ärikeskkonna muudatuste kavandamisel õiguskindluse ning vastava valdkonna ettevõtluse esindajate kaasamise põhimõttest;
- b. arendame kohtusüsteemi sihiga muuta õigusemõistmine kodanikele kiiremaks ja odavamaks: kohtasjade menetlus ei tohi üheski kohtuastmes üldreeglina kesta üle 100 päeva. Looime uusi võimalusi kohtule alternatiivsete menetluste rakendamiseks. Kohtuotsuse täitmine peab olema tagatud;
- c. täiustame maksejõuetusõigust ja täitemenetlust;
- d. lihtsustame ja muudame läbipaistvamaks detailplaneeringute menetlemise ja ehitusloa saamise, sealhulgas vähendame bürokraatiat kodu remontimise ja soojustamise kavandamisel;
- e. vaatame üle ärikeeldude kohaldamise regulatsiooni, eesmärgiga kõrvaldada turult ebaausad ettevõtjad;
- f. korrupsiooni ennetamiseks ja tõkestamiseks kasutame kõiki sotsiaalseid, õiguslikke ja poliitilisi abinõusid. Rakendame täiendavaid abinõusid võitluses maksupettuste ja maksudest kõrvalehiilimisega;
- g. vaatame kriitilise pilguga üle riigilõivud.

EKSPORDI ERGUTAMINE

17. Ettevõtlustoetuste kasuteguri ning laenude ja garantiide osa suurendamine ekspordi toetamisel:

- a. maksumaksja rahast makstavatest ettevõtlustoetustest on kasu vaid siis, kui need parandavad Eesti majandusstruktuuri, mistõttu tuleb Arengufondi, EASi, Kredexi ja PRIA kaudu makstavate toetuste maht ja teravik suunata ennekõike alustavate ja ekspordivate ettevõtete toetuseks;
- b. riigieelarve vahendite piiratuse juures peame õigeks järk-järgult liikuda toetustelt laenude ja garantiide kasutamisele ning keskenduda koostööd ja tootearendust ergutavatele meetmetele.

18. Eesti ettevõtluskeskkonna jõulisem tutvustamine välisurgudel:

- a. seame eesmärgiks muuta Eesti rahvusvaheliste äride peakorteriks, regionaalseks meditsiini-, küberkaitse- ja messikeskuseks, tunnustatud loomemajanduse ja disainimaaks;
- b. laiendame välisesinduste võrku, muuhulgas ehitame ja mehitame uued saatkonnad Hiinas ja Kasahstanis, peakonsulaadi Austraalias ning kaalume saatkonna avamist Indias;
- c. algatame eraldi programmi Aasia kapitali ja turistide meelitamiseks Eestisse.

FINANTSKESKKOND

19. Finantskeskkonna turvalisuse suurendamine:

- a. ausa konkurentsi kindlustamiseks tugevdame ennetavat järelevalvet panganduse ning pensionifondide tegevuse üle. Anname Finantsinspeksiooni tegevusele uue seadusliku aluse ja sisu, et järelevalve oleks kiire ja karm. Soovime suurte rahvusvaheliste pankade lisandumist Eesti turule;
- b. lihtsustame reegleid, et sisuliselt käivituks börs alternatiivse heade äriideede rahastamise allikana ka väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele. Eesti elanikest peab saama omanikuühiskond mitte ainult kinnisvara, vaid ka ettevõtete omanikeks olemise kaudu.

20. Kindlustusturu edasiarendamine

- a. loome aja nõudeile vastava tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse, mis motiveerib töövõtjaid hoolima oma tervisest ja tööandjaid pakkuma oma töötajale tervislikku töökeskkonda;
- b. tegutseme sihiga laiendada kindlustustegevust oluliselt enam ka tervisest ning ajutisest või alalisest töövõimetusest ja maksejõuetusest tulenevatele riskidele. Ettevõtluse ja ekspordi toetamiseks võib riik võtta enda peale teatud riskide kindlustamise eraõiguslikus kindlustuses.

Stabiilse majanduskasvu saavutamise eelduseks on struktuursed reformid hariduses, energeetikas ja halduses ning Eesti transpordiühenduste arendamine, mis on põhjalikumalt käsitletud valimisprogrammi osades: Konkurentsivõimeline haridus, Energeetikajulgeolek, Tõhus ja moodne kodanike riik ning Ühendatud Eesti.

2. PERESÕBRALIK RIIK

Reformierakonna pere- ja rahvastikupoliitika eesmärk on luua Eestist peresõbralik riik, kus inimesed soovivad hea meelega lapsi saada ja kasvatada ning väärikalt vananeda, mis kindlustaks, et Eesti rahvast saab kasvav rahvas. Perekeskse hea ja turvalise elukeskkonna loomiseks peab Reformierakond oluliseks läbi viia poliitikat ja struktuurseid reforme, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

1. Vanemahüvitise süsteemi jätkumine. Vanemahüvitis on andnud peredele kindlustunde pere juurdekasvu kavandamiseks. Tänu vanemahüvitisele on sündimus viimase viie aastaga kasvanud 25%. Vanemahüvitis on üles ehitatud pere- ja tööelu ühitamise ja tasakaalu põhimõttel, mille muutmine ühes või teises suunas viiks sündide vältimiseni või emade olukorra halvenemiseni tööturul. Reformierakond soovib, et Eestis sünniks lapsi veelgi rohkem.
2. Kindlustunde tagamine peredele lapse kasvatamiseks ka pärast vanemahüvitise perioodi lõppemist. Peretoetuste maksmisel peab edaspidi kehtima põhimõte, et toetatakse rohkem neid, kes reaalset rohkem abi vajavad ja kel on rohkem lapsi. Majanduslike võimaluste tekkimisel kehtestame tugisüsteemi lasterikastele peredele ja üksikvanematele. Perede aitamisel eelistame mõistlikku tasakaalustatud süsteemi teenuste pakkumise, universaaltoetuste ja otseste rahaliste toetuste vahel. Vanemate, kohalike omavalitsuste ja riigi koostöös tagame kõigile lastele võimaluse saada kooliks vajalik ettevalmistuse vähemalt aasta enne esimesse klassi astumist.
3. Igale soovijaile pere vajadustest lähtuva lapsehoiuteenuse kindlustamine. Majanduslike võimaluste tekkimisel jätkub programm „Igale lapsele lasteaiaaegne!” - iga lasteaiaaegne laps peab saama oma koduomavalitsuses käia soojas, valges ja lapse arengut toetavat mängu- ja õpikeskkonda pakkuvast lasteaias. Et lapsevanematel oleks mugav ja lihtne leida sobiv lastehoiuvõimalus, koondame omavalitsuste infokeskkonnad ühtsesse lapsehoiu infosüsteemi. Lapsekesksuse tegelikuks rakendamiseks seame sihiks suurendada õpetajate (sh eripedagoogide) arvu lasteaialapse kohta. Reformierakond peab õigeks, et ühe pere lastel on õigus käia samas lasteaias. Jätkame lastehoiuvõimaluste paindlikumaks muutmist, et aidata vanemad kiiremini tagasi tööturule ja seeläbi suurendada perede sissetulekuid.
4. Pere- ja tööelu ühitamise võimaluste edasiarendamine. Riik saab veelgi tõhusamalt perede heaolule kaasa aidata, pakkudes täiendavat tuge töö- ja pereelu paremaks ühitamiseks, ennekõike arendades lastehoiuteenuse kõrval ka teisi peredele suunatud teenuseid ning väärtustades peresõbralikkust ühiskonnas tervikuna. Peresõbralike ettevõtete riiklikuks tunnustamiseks kehtestame peresõbraliku ettevõtte tunnistuse - nii teab iga lapsevanem töökohta valides, kus tema väärtust hinnatakse ja vajadusi mõistetakse.
5. Huvihariduse edendamiseks ringiraha kehtestamine. Noorte huvitegevuses osalemise suurendamiseks ja riskikäitumise vähendamiseks kehtestame majanduslike võimaluste tekkimisel ringiraha.
6. Sünnitada võib ka kodus! Sünnitus on oma olemuselt väga perekeskne. Reformierakond on seisukohal, et pere soovi korral ja vastunäidustuste puudumisel võib naine valida sünnitamiseks ämmaemanda või naistearsti juuresolekul ka oma kodu või muu sünnitamiseks sobiva paiga.
7. Tugi lastetutele peredele, kes soovivad lapsi. Reformierakond toetab lastetusravi, et tagada võrdne võimalus lapse saamiseks ka neile, kellel meditsiinilise sekkumiseta see võimalus puuduks. Ka näeb Reformierakond võimalusi lapsendamise bürokraatia vähendamiseks, et üha enam asenduskodudes elavaid lapsi jõuaksid senisest kiiremini sobivatesse peredesse.
8. Laste õiguste tõhus kaitsmine. Reformierakond peab vajalikuks laste õiguste ja ka kohustuste paremaks reguleerimiseks tänapäevase lastekaitseaduse kehtestamist ja rakendamist, millega muuhulgas

määratletaks sõltumatu institutsioon, kes peab hea seisma laste õiguste kaitsmise ning teavitustöö eest. Et abi osutamine lapsele ja perele oleks efektiivsem, tahame tähelepanu pöörata varajase märkamise ja sekkumise tõhustamisele. Oluliseks peame ka peredele pakutavate sotsiaalteenuste kvaliteedi tõusu.

9. Vanemahariduse ja perenõustamise kättesaadavuse parandamine. Reformierakond soovib ühiskonnas rohkem väärtustada paremate peresuhete kujunemist, sest noorte eluhoiakute areng, sealhulgas ennasthävitava riskikäitumise vältimine on otseses seoses peresuhete püsivuse ja kvaliteediga. Reformierakond soovib tõhusama nõustamise teel ennetada paarissuhete (nii abieluliste kui vaba-kooseluliste) purunemist ja toetada senisest enam vanemaharidust. Kooliprogramm peab senisest suuremat tähelepanu pöörama pereväärtustele ja riskikäitumise vältimisele.

10. Eesti olgu parim paik elamiseks! Reformierakond peab hooliva ja peresõbraliku ühiskonna kujundamist parimaks viisiks, mis soodustab võõrsil töötavate ja elavate Eesti juurtega haritud inimeste kodumaale naasmist.

3. PAINDLIK TÖÖTURG JA SOTSIAALNE TURVATUNNE

Reformierakonna tööturu- ja sotsiaalpoliitika eesmärk on inimeste sissetulekute, elukvaliteedi ning sotsiaalse turvalisuse kasv. Reformierakond on alati väärtustanud riigi hea majandusarenguga kaasnevaid kõrgemaid sissetulekuid, tegelikele vajadustele vastavaid inimväärseid toetusi ja väärikat vananemist. Meil on tänapäevane Töölepinguseadus, pensionid on viimase viie aastaga kasvanud rohkem kui kaks korda, tulumaksu vähenemisega 26%-lt 21%-le on inimestele jäänud rohkem raha, tõusnud on mitmed toetused.

Selleks, et jätkuks inimeste sissetulekute kasv, paraneks elukvaliteet ja sotsiaalne turvalisus, viib Reformierakond ellu poliitikaid ja struktuurseid reforme, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

1. Stabiilne pensionitõus, pensionide langetamise välistamine. Selle eelduseks on aruka ja konservatiivse majandus- ja rahanduspoliitika jätkamine, mis kindlustab majanduskasvu ning uued töökohad. Reformierakond väärtustab sotsiaalselt aktiivset elu, mis tagab pensionile jäädes suuremad sissetulekud ning loob kõigile võimaluse töötada nii kaua kui ise soovitakse. Kujundame õiglaselt ümber eri- ja sooduspensionide süsteemi, et tagada võrdsem kohtlemine kõigile pensionieas olevatele inimestele, hoida tööturul aktiivsena töövõimelisi ja hea väljaõppega inimesi ning suurendada võimalusi teiste sotsiaalteenuste osutamiseks.

2. Põhitähelepanu noorte ning pikka aega tööturult eemal olnute tööpuuduse vähendamisele. Inimeste parim võimalus tööturul edukas olla seisneb heas hariduses. Seetõttu pöörame enim tähelepanu inimeste hariduse ja kutseoskuste tõstmisele, mis võimaldavad neil tööturul taotleda paremaid tingimusi ja palka. Inimesed peavad nende endi poolt töötuskindlustuseks makstavaid vahendeid saama kasutada ka ümber- ja täiendõppeks või muuks tegevuseks, mis aitab nad tagasi tööle. Parandame töötukassa võimet aidata inimesi uue töökoha leidmisel, pakkudes kiiremat teenust, tänapäevaseid IT-võimalusi ning personaalsemat lähenemist. Toetame pikka aega lastega kodus olnud emade tööturule tagasipöördumist.

3. Paremate tingimuste loomine uute töökohtade tekkeks. Lisaks positiivsele majandus- ja õiguskeskkonnale vajab Eesti tööturg tänapäevast tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustust, mis motiveerib töötajaid hoolima oma tervisest ja tööandjaid pakkuma oma töötajatele tervist toetavat töökeskkonda. Eelarvevõimaluste tekkel kehtestame sotsiaalmaksule ülempiiri, et motiveerida tööandjad looma kõrge väärtusega töökohti, mis suurendab maksulaekumisi pensioni- ja haigekassasse.

4. Elukestva õppe ja töötute ümberõppe vahendite suurendamine. Elukestvas õppes osalevate inimeste arv on Eestis viimastel aastatel kahekordistunud, samas oleme selles osas endiselt kaugel Põhjamaadest.

Reformierakonna eesmärk on elukestvas õppes osalevate inimeste arvu viimine Põhjamaade tasemele ning ümberõppes osalevate madalama haridusega isikute arvu suurendamine.

5. Töötajate ja tööandjate rolli suurendamine tööturu korraldamisel. Võimaldame tööandjate ja töötajate esindusorganisatsioonidel senisest enam kaasa rääkida töötavatele ja töötutele inimestele pakutavate teenuste kvaliteedi ja mahu kujundamisel.

6. Puuetega inimeste elukvaliteedi parandamine. Reformierakonna silmis on kõik Eesti elanikud võrdsed, mis tähendab, et ka puuetega inimesed peavad saama vajalikku abi ning toetust ühiskonnas normaalselt toime tulemiseks. Reformierakond hindab kodanikuühiskonna väärtust ja peab vajalikuks puuetega inimeste esindusorganisatsioonide suuremat kaasamist riiklikku otsustusprotsessi. Paremat korraldust vajab puute määramise süsteem ning bürokraatia vähendamist rehabilitatsiooniga seonduv. Jõukohane töökoht tagab puuetega inimesele elukvaliteedi tõusu ja suurema võimaluse aktiivselt osaleda ühiskonnas.

7. Investeeringute suurendamine hoolekandetasutustesse. Kvaliteetse hoolekandeteenuse osutamise eelduseks on ajakohane keskkond. Selleks renoveerime nii riiklikud erihooldeasutused kui asenduskodud tänapäevasteks peremaja tüüpi küladeks, kus abivajajatele saab pakkuda parimat hoolitsust.

8. Igale vajajale võimalikult võrdväärse abi tagamine. Sõltumata sellest, kus inimene elab, peab igauks teadma, et talle tagatakse kindlal tasemel sotsiaalabi. Selleks kehtestame riiklikult loetelu minimaalselt vajalikest sotsiaalteenustest ja nende kvaliteedinõuded (standardi), mida iga omavalitsus peab inimestele pakkuma.

9. Võimaluste loomine paindlikumaks ja kvaliteetsemaks elukorralduseks pensionipõlves. Reformierakonnale on äärmiselt oluline põlvkondade ühtekuuluvus ja väärikas vananemine, seepärast soovime edendada koduhooldust ja telemeditsiini ning luua täiendavaid võimalusi eakate kvaliteetseks päevahoiuks.

4. TERVE EESTI

Reformierakonna tervishoiupoliitika eesmärk on Eesti inimeste pikem ja tervem elu ning kvaliteetne arstiabi terviseprobleemide korral. Täna Eestis sündiv tütarlaps võib eeldada, et ta elab 80-aastaseks, poisslaps 70-aastaseks. Õnnetusi vältinud naine, kes on jõudnud pensioniikka, võib juba täna eeldada elamist kuni 83. Ja mees 80. Eluaastani. Reformierakonna silmis on eluea üldisest pikkusest veelgi olulisem just tervena elatud aastate arv, mis on viimase viie aastaga kasvanud rohkem kui viie aasta võrra.

Eestis pakutav tervishoiuteenus on Euroopa võrdluses heal tasemel, kuid sellele vaatamata soovib Reformierakond astuda samme arstiabi veelgi paremaks muutmiseks.

Reformierakonna nägemuses on parem rahvatervis ja tervishoid saavutatav, kui viia ellu järgmistest põhimõtetest lähtuvad poliitikad ja struktuursed reformid:

1. Inimeste eeskujuliku tervisekäitumise toetamine. Nüüdismeditsiin suudab pakkuda kvaliteetset abi, kui inimene seda vajab, aga inimestel endil on võimalus väga palju teha oma tervise säilimise või parandamise eesmärgil. Tervislik toitumine ja piisav kehaline aktiivsus on hea tervise alused. Eesti tippkokki kaasates julgustame Eesti inimesi juba lasteaiast ja koolist alates tervislikult toituma, kasutama toidu valmistamisel kodumaiseid tooraineid ning tõstma üldist toitumiskultuuri. Reformierakond soovib lisaks inimeste enese panusele pakkuda neile paremat tervisekontrolli. Selleks tuleb suurendada korrapäraste tervisekontrollide mahtu nii lastele kui täiskasvanutele, samuti peab suurendama erinevate tervisejälgimis- ja sõelumisprogrammide läbiviimist.

2. Igauks peab saama valida talle sobivaima tervishoiuteenuse. Selleks toetab Reformierakond Euroopa

Liidu tasandil patsientide vaba liikumist võimaldava seadusandluse loomist. Samuti peame õigeks ravi pakkuvate teenuseosutajate paljusust ja raviks ettenähtud rahaliste vahendite suuremat sidumist patsientidega, et avardada Eesti-siseselt patsientide valikuvõimalusi raviteenuste saamiseks.

Tervishoiuteenuse tagamiseks kõikjal Eestis loome asendusperearstide süsteemi, mis tagaks perearsti olemasolu igale elanikule ka siis, kui oma perearst puhkab või tekib muu ettenägematu takistus teenuse osutamiseks raskesti ligipääsetavates paikades.

3. Ravimid on odavamad ja paremini kättesaadavad. Ravimite kättesaadavust piirab muuhulgas ka Eesti turu väiksus, seepärast arendame koostööd nii Euroopa Liidu kui muude riikidega, et tagada suurem ravimite valik Eestis. Tugevdame riigi võimet pidada läbirääkimisi ravimite hinna kujundamisel ja järelevalve teostamisel. Reformierakond teeb ettepaneku kaotada liigsed piirangud ravimite müügil inimestele ja luua juurde uusi võimalusi nagu näiteks apteegibussi või e-apteegi seadustamine ravimite kättesaadavuse parandamiseks.

4. Tervishoiu rahastamise mitmekesistamine ja tõstmine rahakasutuse parema sihituse teel. Reformierakond soovib muuta tänast süsteemi selliselt, et inimeste ravikindlustuseks mõeldud raha läheks valdavalt raviteenuste rahastamiseks. Samuti toetab Reformierakond tervishoiu rahastamise mitmekesistamist, suurendades võimalusi vabatahtlikuks tervisekindlustuseks.

5. Arstiabi korralduse ajakohastamine. Arvestades, et Eestis on jätkuvalt enim surmasid seotud südameveresoonehaiguste ja vähk-kasvajatega, peab Reformierakond vajalikuks uuendada nii riikliku südamestrateegia kui ka vähistrateegia, anda perearstidele suuremad võimalused inimeste tervisliku käitumise suunamisel, suurendada noorte arstide riiklikku tellimust ning parandada arstiabi kvaliteeti. Rajame Tallinnas laste vaimse tervise keskuse.

6. Eakatele suunatud teenuste arendamine. Eesti on olnud edukas Euroopa struktuurifondide kasutamisel haiglate renoveerimiseks. Selleks, et tagada eakatele paremad hooldusravi ja koduõenduse võimalused, peab Reformierakond vajalikuks rahastada neid ennaktempos.

7. Patsientide teadlikkuse tõstmine. Riigi ülesanne on anda patsientidele võimalikult palju ja kvaliteetset infot neile pakutavate tervishoiuteenuste kohta. Seetõttu peab Reformierakond õigeks, et iga ravijuhu maksumus avalikustatakse patsiendile riigiportaali kaudu. Samuti tuleb suurendada teadlikkuse tõstmisega (nagu näiteks koopia- ja originaalravimite võrdlemine) seotud programmide mahtu. Reformierakonnale on äärmiselt oluline laste tervis, mistõttu peame vajalikuks kiirelt rakendada terviseteadlikkuse õpe uue riikliku õppekava mahus.

8. Tõhus võitlus ühiskonda hävitavate nakkushaiguste, alkoholismi, tubaka ja narkomaaniaga. Pika, tegusa ja nauditava elu tagavad terved eluviisid. See eeldab suurema tähelepanu pööramist eelkõige noorte teadlikkuse tõstmisele. HIV-nakkusega võitlemisel peab riigi prioriteet olema uute nakatunute arvu vähendamine. Narkomaanidega tegelemisel tuleb lisaks olemasolevatele ravimeetoditele kasutada senisest enam personaalsemat lähenemist ja vajadusel kasutada narkomaani võõrutusravis alternatiivseid meetodeid. Alkohol ja tubaka kättesaadavuse vähendamiseks karmistame karistusi nende alaealistele kättesaadavaks tegemise eest.

9. Kõikide saartelanike kindlustamine kvaliteetse arstiabiga. Lisaks perearstiteenuse tagamisele kindlustab riik kõikide kõrgema tähtsusega väljakutsete puhul saartele helikopteriteenuse olemasolu.

10. Tervishoiuteenuste ekspordi ja meditsiiniuuduste edendamine. Eesti on olnud aktiivne meditsiinitehnoloogiate ja tervishoiu e-lahenduste arendaja, mis sihikindla töö korral loob eeldused meditsiiniteenuste ekspordiks patsientide vaba liikumise raames. Reformierakond peab vajalikuks Eesti meditsiini- ja infokommunikatsioonitehnoloogia oskusteabe tugevamat ühendamist riigi ja juhtivate ülikoolide poolt loodud teadusparkides, mis aitab viia Eesti meditsiiniinnovatsiooni uuele tasemele. Riik

saab seda toetada investeringutega teadusparkide taristusse ning Eesti meditsiiniuenduste rahvusvahelist turundustegevust koordineerides.

5. ELUS JA ILUS EESTI KEEL

Reformierakonna keelepoliitika eesmärk on tagada eesti keele kestmine ja areng kõigis eluvaldkondades läbi aegade. Eesti keel on eesti rahvusliku identisuse nurgakivi ning riigikeelena Eesti omariikluse olulisemaid tunnuseid.

Tähtis pole üksnes hoida eesti keele tänast kasutusala, vaid seda sihikindlalt laiendada tulevikutehnoloogiatele ning uutele teadus- ja kultuurivaldkondadele. Veelgi järjekindlamaks peab muutuma keeleõppevõimaluste loomine muude emakeeltega Eesti elanikele. Tõhusalt tuleb toetada eesti keele õpet kodumaast eemal viibivale eestlastele ja kõigile huvilistele.

Eesti keele staatus Euroopa Liidu ametliku keelena tähendab ülesannet ja võimalusi pidevalt arendada eesti oskussõnavara õiguses, halduses ja teaduses. Ettevõtluse, hariduse ja kultuuri üleilmastumine suurendab vajadust suhestada eesti keelt teiste maailmas käibivate keeltega ning arendada mitmesuunalisi tõlketehnoloogiaid. Reformierakond on veendunud eesti keele suutlikkuses pidada sammu maailma muutumisega ja seab oma eesmärgiks selleks vajalike tegevuste sihipärase toetamise.

Nende eesmärkide saavutamiseks peab Reformierakond vältimatuks riigi ja kogu ühiskonna järjekindlat panustamist eesti keele arengusse, lähtudes järgmistest põhimõtetest:

1. Eesti oskuskeele järjekindel arendamine. Toetades Vabariigi Presidendi algatust eesti keele rikastamiseks, kujundame välja senisest süsteemsemad keelevärskenduse ja oskussõnavara loomise võimalused. Kanname hoolt, et õnnestunud sõna- ja mõisteloome tulemused leiaksid kiiresti koha kõrgkooliõpikuis.
2. Keele- ja aineõppe tugevam seostamine kõigil haridusastmel. Keel pole asi iseeneses, vaid vahend edukaks toimetulekuks mis tahes elualadel. Hea keeletaju ja asjakohane keelekasutus saab alguse juba kodust ja areneb oskusliku õppe toel edasi kõigil haridusastmel. Lisaks heale keeleõppele on vaja tagada täpse ja selge keelekasutuse kujundamine kõigi õppeainete kaudu. Selleks uuendame õppekavasid ja õppematerjale ning panustame keeleõppe osakaalu suurendamisse õpetajakoolituses. Suurendame veebipõhiste õppematerjalide hulka ja kättesaadavust, et võimaldada igale soovijale osasaamine parimast keele- ja aineõppest.
3. Keele- ja kõnetehnoloogiate pidev edasiarendamine sihtrahastamise toel. Täisväärtusliku kultuurkeele eelduseks on selle kasutamine järjest uuenevates info- ja suhtlustehnoloogilistes rakendustes. Ühtlasi loovad keele- ja kõnetehnoloogilised lahendused uusi võimalusi õppetegevuseks, tõlkimiseks, teabeotsinguteks ja -vahendamiseks, autoriõiguste kaitseks, erivajadustega inimeste (vaegkuuljad, vaegnägijad) elukvaliteedi tõusuks jpm. Toetame kõnesünteesi tehnoloogia täiustamist, kõnetuvastuse valdkondlike rakenduste loomist ja kasutuselevõttu, eestikeelse ja eesti keelele suunatud tarkvara loomist ja rakendamist. Eestil on kõik eeldused kuuluda enimarenenud keeletehnoloogiaga riikide esirinda.
4. Keelekasutuse heade tavade juurutamine. Toetame keelekorraldusasutusi ja -vabakondi nende tegevuses, mis väärtustavad täpset, asjatundlikku ja stilistiliselt rikkalikku keelekasutust ühiskonnas. Laiendame keelenõustamise tehnilisi võimalusi, tagame sõnastike vaba kättesaadavuse veebis. Saavutamaks eeskujuliku kirjakeele kasutamist ametlikus suhtluses, õigusaktides ja avalikus teabelevis, panustame selleks vajalike koolituste korraldamisse.
5. Eesti keele õppe süvendatud jätkamine muu emakeelega inimestele. Eesti keelest erineva õppekeelega õppeasutustes tagame kõigil haridusastmel kõrgel tasemel õppematerjalid ning laiendame

keelekümbelusvõimalusi. Panustame õpetajate ettevalmistusse ja täiendkoolitusse. Muukeelsetes kutseõppeasutustes ja -rühmades peame eriti silmas õppijate erialase keeleoskuse arendamist. Toetame ülikoolide valmisolekut pakkuda esimestel õppesemestritel eesti keele tihendatud õpet ebapiisava keeleoskusega üliõpilastele. Suurendame riigikeeleõppe võimalusi täiskasvanuile.

6. Eesti keele murrete väärtustamine. Reformierakond näeb eesti keele murretes tagatist ja ammendamatu allikat eesti ühiskeele kestvale arengule. Keelemurrete, nagu ka piirkondlike pärandkultuuritavade elushoidmine on oluliseks vastukaaluks maailma kultuurilisele tasalülitamisele. Toetame sihtprogrammide kaudu kõigi tugevamate piirkondlike keele- ja kultuuritavade õpet, edasiarendamist, praktiseerimist ja laialdast tutvustamist.

7. Eesti keele toetamine välis-eesti kogukondades. Välismaal elavate ja töötavate eestlaste arv on suurenenud. Peame vajalikuks tagada neile kontaktid kodumaaga ja nende lastele võimalused õppida eesti keelt.

8. Eesti keele akadeemiline ja rakenduslik õpe maailmas. Huvi uurida ja õppida eesti keelt on maailmas aasta-aastalt laienenud. Näeme selles olulist varamut Eesti rahvusvaheliste suhete võrgustiku edasiarendamiseks ja nn. kultuuridiplomaatia edendamiseks. Seame sihiks, et üha enamates välisülikoolides avataks eesti keele ja kultuuri õppetoolid.

9. Keeleseaduse täitmise järelevalve. Tagame, et igapäev on kõikjal Eestis tõrgeteta võimalus ametlikus suhtluses ja teeninduses ajada asju eesti keeles.

6. EESTIMAA, KULTUURIMAA

Reformierakonna kultuuripoliitika eesmärk on tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri kestmine läbi aegade. Selleks arendame kultuuripoliitikat, mis kujundab kultuuri loojale ja tarbijale vaba ja loominguks keskkonna ning aitab seeläbi kaasa rahva ja riigi püsimisele.

Eesti rahva identiteeti ja selle järjepidevust peegeldab rahvuslik kultuur. Kultuuri loomine ja tunnetamine on iga eestlase ja Eesti rahvusliku omapära edasise kujunemise aluseks. Olemasoleva ja toimiva kultuuriraamistiku hoidmine, traditsioonide ja pärandi säilitamine, uue ja avarama pilguga tulevikku vaatamine ning töö noortega on järgnevate aastate kultuuripoliitika olulisemad suunad. Globaliseerumine avaldab survet kõigile rahvuskultuuridele, eesti kultuuri missioon on rahvusvahelise massikultuuri tasakaalustamine hea ja eestimaisega. Reformierakond seisab võrdsete võimaluste loomise eest ning tunnustab kõiki Eestis toimivaid kultuuriloojaid ja -vahendajaid, sealhulgas omandi- ja organisatsioonilisest vormist sõltumata.

Professionaalse- ja harrastuskultuuri elujõulisuse tagamiseks kogu Eestis lähtub Reformierakond järgmistest põhimõtetest:

1. Riigitoetuste suunamine ennekõike professionaalseks loometegevuseks. Kultuurkapitali aluspõhimõtteid ei muudeta. Eelarvevõimaluste tekkel suurendame professionaalse loomingu ergutamiseks mõeldud toetusi. Võtame suuna sellele, et riigiasutuste tegelikud väljaminekud oleksid finantseeritud riigieelarvest ja Kultuurkapitali vahendid läheksid ennekõike loovisikutele ja erakollektiividele projekti- ja loomingu toetusteks.

2. Kultuurile mõeldud rahaeraldiste, sealhulgas Euroopa Liidu toetuste suurendamine. Majanduslike võimaluste tekkimisel ühtlustame kultuuritöötajate palgad haridustöötajate palkadega. Seisame selle eest, et EL järgmise finantsperspektiivi rahastamiskavades ja piiriülese koostöö programmides oleks kultuurivaldkonnal ja loomemajandusel senisest suurem osakaal.

3. Koostöö väärtustamine loome- ja erialaliitude ning valdkondlike keskustega. Riik peab eriala- ja

loomeliite olulisteks partneriteks. Väärtustame valdkondlike keskuste panust Eesti kultuuri arendamisse. Jätkame kultuuripreemiate, sealhulgas elutöö preemiate maksmist vähemalt senises mahus.

4. Kultuuri kättesaadavuse parandamine. Toetame filmivaldkonna arengut, sealhulgas kodumaist filmilevikut ning Eesti filmitootmise tehnilise võimekuse väljaehitamist. Parandame kino näitamise võimalusi väikelinnades ja asulates. Loomme Eesti Filmi Sihtasutuse juurde eraldi programmi laste ja noorte mängufilmide tegemiseks. Toetame Eesti animafilmi. Teeme veebis rohkem ja paremini kättesaadavaks kultuuriajakirju. Alustame kunstide edendamise seaduse ehk nn. protsendiseaduse rakendamisega. Parandame raamatukogude võimalusi hankida väärtkirjandust ning audio- ja videomaterjale, muuhulgas digitaalsel kujul. Majanduslike võimaluste paranedes suurendame teavikute ostu toetamist. Toetame veebipõhist raamatukogude infosüsteemi arendustegevusi ning tehnoloogilise võimaluste laiendamist nägemispuudega inimestele. Jätkame laulu- ja tantsupeoliikumise rahastamist pidudevahelisel ajal.

5. Eesti rahvale oluliste kultuuriehitiste püstitamine. Ehitame valmis Eesti Rahva Muuseumi ja Tallinna Muusikakeskkooli uued hooned. Majanduslike võimaluste paranedes jätkame ettevalmistusi Rahvusooper Estoniale uue maja ehitamiseks, renoveerime Rahvusraamatukogu ning teater Ugala. Jätkame mõisakoolide ja pühakodade programmi rahastamist ning kohalike omavalitsuste kultuuri- ja spordiobjektide investeeringutoetusi. Tagame, et kõik riigi poolt algatatud suurprojektide (sealhulgas kommunismiohvrite memoriaali) arhitektuurikonkursid viiakse läbi koostöös valdkondlike loomeliitidega.

6. Kultuuriekspordi edendamine ja Eesti tutvustamine maailmas kultuuri varal. Viime EASi poolt rakendatavatesse ühisturunduse ja välismessitoetuse meetmetesse sisse muudatused, mis võimaldaksid kultuuriekspordi arendamisega tegelevatel asutustel ja ettevõtetel nende rahaliste toetuste kaasabil eesti kultuuri maailmas laiemalt tutvustada. Eesti muusika üleilmseks tutvustamiseks ja turustamiseks loome Eesti Muusikaekspordi sihtkapitali, kust ettevõtja saab toetust kontsert- ja kirjastustegevuseks ning fonogrammitootmiseks. Toetame rahvusvahelise kõlapinnaga kultuuri-suurüritusi. Kasutame kultuuriekspordi edendamisel aktiivselt Eesti diplomaatilist võimekust ning teeme koostööd teiste EL riikide välissteenistustega. Seame eesmärgiks muuta Eesti tunnustatud loomemajanduse- ja disainimaaks.

7. Kultuurihariduse suurem sidumine üldharidusega. Majanduskeskkonna paranedes viime ellu ringiraha põhimõtte, kuni 130 euro suuruse iga-aastase pearaha igale kooliealisele (6-19 aastasele) lapsele, mida saab kasutada huvialaringis osalemise eest tasumiseks. Toetame kultuuri ja kunstide valdkonna suuremat sidumist põhikooli riikliku õppekavaga. Peame oluliseks, et õppetöö raames saaksid lapsed tutvuda võimalikult paljude kultuurivaldkondadega (teater, muusika, kujutav kunst, film, arhitektuur, kirjandus, digitaalkultuur, kultuuripärand). Tagame, et kõikides koolides oleks algklassi lastel võimalused ka ise pillimängu proovida. Alustame koolide varustamist vajaliku instrumentariumiga (Orffi instrumentarium, plokkflööt, 6-keelne väikekannel, akustiline kitarr). Tähtsustame muuseumit kui õpikeskkonda. Et muuseumis õppimine oleks kooliõpilastele lihtne ja kättesaadav, tagame kõikidele õpilastele tasuta sissepääsu riigimuuseumitesse.

8. Eestimaa kultuurilise palge mitmekesistamine. Jätkame temaatiliselt eristuvate maakonnamuuseumide arendamist (sh muinsuskaitsealase tegevuse lisamist), et neist kujuneksid olulised maakondlikud külastus- ja teaduskeskused. Laiendame jätkuvalt Eesti piirkondlikke kultuuriruumi - lisaks setu, Kihnu, saarte, Vana-Võru, Peipsiääre ja mulgi programmidele avame Virumaa ja Rannarootsi kultuuriprogrammid. Toetame rahvusvähemuste kultuurikollektiivide osavõttu suurematest Eesti kultuuriüritustest ja kultuurikollektiivide esinemist teistes Eesti regioonides. Aitame finantseerida rahvusvähemuste kultuuri ja pühapäevakoole ning loome rahvarõivaste programmi vähemuskultuuriseltsidele.

9. Muinsuste ja kultuuripärandi tutvustamine, kaitsmine ning hoidmine. Edendame

muinsuskaitsevaldkonda. Vältimaks muinsuskaitse all olevate objektide pöördumatut hävimist, viime läbi nende põhjaliku inventeerimise ning vaatame üle kaitse alla võtmise kriteeriumid. Muinsuskaitse all olevate kinnisasjade kasutamise kitsendamine peab olema seotud toetustega nende korrastamiseks. Jätkame pühakodade, mõisakoolide, maa-arhitektuuri ja looduslike pühapaikade programmide rakendamist ning eelarvevõimalustest lähtuvalt kavandame nende mahu suurendamist. Toetame 20.sajandi arhitektuuri inventeerimist ning väärtustamist. Jätkame jõuliselt kultuuripärandi digitaliseerimist kõikides Eesti mäluasutustes. Muuhulgas laiendame Eesti kultuuripärandi portaali - ühtse infovärgi, mis võimaldab otsinguid erinevatesse süsteemidesse (muusuemid, raamatukogud, rahvusringhäälingu arhiivid, kultuuripärandi riiklik register). Täiustame muuseumide infosüsteemi (MuIS) ning teeme jõupingutusi, et lähitulevikus on kõik riigimuuseumide kogud veebipõhised. Seome olemasolevad infosüsteemid Euroopa digitaalraamatukoguga Europeana, et meie väärtuslik kultuuripärand oleks kättesaadav kõikidele eurooplastele.

10. Autoriõiguste ja intellektuaalse omandi kaitsmine. Tagame intellektuaalse omandi igakülgse kaitse, viies seadusandluse vastavusse digiajastu nõuetega. Võitleme tõhusalt piraatlusega ja koolitame õiguskaitseorganeid, et nad oskaksid uues digitaalses maailmas võidelda intellektuaalse omandiõiguse rikkumiste ja kuritarvitustega.

11. Loomemajanduse käsitlemine osana Eesti uuest majandusest. Kunstiinimeste ja ettevõtjate kokkuviiimine, majandus- ja kunstidistsipliine ühendavad õppekavad, loomelinnakute toetamine, kultuurimänedžeride koolitamine ja muud küsimused, mis asuvad kultuuri-, ettevõtlus-, innovatsiooni-, haridus- ja turismipoliitika kokkupuutepunktis, saavad järgmisel neljal aastal selge riikliku poliitika mõõtmel ja tegevuskava. Toome loomemajanduse ja loomingu ekspordi toetamise otsustamise EASist kultuuriministeeriumi ja kultuuriasjatundjate võimkonda. Toetame loomemajandust soosiva keskkonna väljaarendamist, muuhulgas investeringuid loomelinnakutesse. Eraldame stipendiume kultuurimanageride (produtsendid, agendid) koolitamiseks nii Eestis kui välismaal. Kümnekordistame kultuuriministeeriumi loomemajanduse programmi rahastamist. Toetame jätkuvalt loomeinkubaatorite tegevust alustavate loomeettevõtete nõustamisel ja arendamisel. Peame oluliseks ettevõtlusõppe võimaluste laiendamist kultuurieriala üliõpilastele.

7. SPORT ON RÕÕM

Reformierakonna spordipoliitika eesmärk on elujõuline Eesti rahvas, tema õnnelik ja täisväärtuslik elu.

Sport on oluline paljudele inimestele, ehkki sellega tegelemise eesmärgid ja sisu on väga erinevad. Üksikisikule on sport võimalus oma võimete arendamiseks ja eneseteostuseks, tervist ja head enesetunnet tagav harrastus, sotsiaalset ühtekuuluvust kasvatavat liikumine, meelelahutus ja vaatamäng. Ühiskonna tasandil on sport tänapäeva suurim rahvaliikumine, positiivsete eeskujude pakkuja ning väärtushinnangute kujundaja, oluline tervisekasvatulik ning haigusi ennetav tegevus, inimesi organiseeriv, ühistegevusse kaasav ja ühtekuuluvustunnet ning rahvuslikku identiteedi tugevdav valdkond.

Reformierakond peab oluliseks liikumisharrastuse juurutamist juba imikueast ning lastesporti kui vahendit noorte eemalehoidmiseks alkoholi, tubaka ja narkootikumide tarbimisest. Liikumisharrastuste harjumuse tekitamine loob eeldused pikaks ja täisväärtuslikuks eluks väarikamas eas. Oluline on luua kõigile võimalused mitmekülgseks sportlikuks tegevuseks terve elu vältel, tagades tugeva ja laiahaardelise aluse meie tulevastele tippportlastele ja olümpiavõitjatele.

Selle eesmärgi saavutamiseks viib Reformierakond ellu poliitikaid, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

1. Liikumisharrastuse edendamine. Seame eesmärgiks, et aastaks 2014 on korrapärase liikumisharrastusega hõlmatud praeguse 35% asemel 45% elanikkonnast. Koostöös kohalike

omavalitsustega aitame luua uusi kodulähedasi tervisespordiparke, kergliiklusteid, jooksu-, suusa-, ratta- ja matkaradasid ning soodustame harrastusspordi looduslike võimaluste väljaarendamist. Loome sportimisvõimalusi erivajadustega inimestele ja toetame nende sportlikku tegevust.

2. Noorte sportimisharjumuste toetamine. Eelarvevõimaluste tekkel kehtestame lapse kohta kuni 130 euro suuruse aastase huviringiraha, mida saab muuhulgas kasutada noortespordi finantseerimiseks, luues sellega lapsevanemale valikuvabaduse oma lapse sportliku arengu kavandamiseks. Pidades tähtsaks koolisporti, parandame sportimistingimusi koolides ning jätkame ujumise algõppe programmi toetamist. Finantseerime Euroopa Liidu rahadest vaid nende uute koolimajade rajamist, mis sisaldavad ka täismõõtmelist võimlat. Väärtustame enam saavutusspordiga tegelevaid noori ning nende treenereid. Võtame kasutusele 50/50 süsteemi, mille puhul toetab riik poole summa ulatuses noortespordi III, IV ja V kutsekvalifikatsiooniga treenerite tasustamist. Laiendame noorsportlaste tervisekontrolli süsteemi.

3. Spordi rahastamise korrastamine. Kujundame spordi rahastamise selgemad alused ja korrastame maksuregulatsioone sportimise soodustamiseks. Seisame selle eest, et Euroopa Liidu järgmise finantsperspektiivi struktuurivahendite meetmetes ja piiriülese koostöö programmides oleks spordivaldkonnal senisest suurem roll. Tunnustame tugevaid, hea juhtimisega spordiorganisatsioone.

4. Treener-pedagoogi elukutse väärtustamine. Treener-pedagoogide töö tasustamine peab toimuma töölepingu alusel ja kutsetasemest lähtudes. Väärtustame treenerikutset ja kvalifikatsiooni ning pöörame enam tähelepanu treenerite täiendkoolitusele. Treenerkonnale järelkasvu ettevalmistamisel tuleb treenerite koolitamine muuta spordikesksemaks, suurendada praktikaõppe osakaalu ja oma ala spetsialistide kaasamist õppejõududena, mis eeldab ülikoolides baasmaksumuse koefitsiendi tõstmist vastavatel aladel. Loome akadeemilises treeneriõppes õppijaile võimaluse taotleda Kultuurkapitali kehakultuuri ja spordi sihtkapitali stipendiumeid.

5. Tippspordi tugistruktuuride arendamine. Toetame ratsionaalsemat ja elanikkonnas toimuvaid muudatusi arvestavat spordirajatiste kavandamist ning rajamist. Tippspordirajatiste planeerimisel ja ehitamisel võtame arvesse riiklikke prioriteete ning Eesti Spordiregistri andmebaasi. Arendame välja üleriigilised ja regionaalsed tippspordikeskused. Loome eeldustega noorsportlaste sihttoetamise ning tippportlaste tasustamise süsteemi. Toetame tippportlasi ning tagame neile konkurentsivõimelised treenimistingimused ja võimalused osalemiseks tiitlivõistlustel.

6. Rahvusvaheliste spordivõistluste Eestis korraldamise toetamine. Jätkame rahvusvaheliste tiitlivõistluste Eestis korraldamise toetamist, sealhulgas korraldame aastal 2012 Eestis Euroopa kuni 19-aastaste jalgpalli meistrivõistlused, 2013. aastal tõstmise Euroopa meistrivõistlused, taotleme 2014. aastaks laskesuusatamise MK etapi korraldamise õigust. Aitame kaasa kolme Balti riiki ühendava Balti keti velotuuri sünnile.

8. EESTI IDÜLL

Reformierakonna maaelu-, põllumajandus- ja regionaalpoliitika eesmärk on maapiirkondade kõrge elukvaliteet ning hästi tasustatud töökohtade juurdekasv maal.

Selleks teeb Reformierakond panuse taristu arendamisele, ettevõtluskeskkonna jätkuvale parandamisele ning inimeste koolitamisele ja nõustamisele. Reformierakond peab seejuures oluliseks koostööd omavalitsuste, kodukandi- ja külaliikumisega, seltside, koguduste ning ettevõtjatega.

Eesmärgi saavutamiseks viib Reformierakond läbi poliitikaid, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

1. Eesti põllumehhele EL tootjatega võrdsete konkurentsitingimuste tagamine. Seisame vankumatult selle eest, et Eesti põllumehhele rakenduksid alates järgmisest EL eelarveperioodist (2014) kõigi teiste Euroopa

Liidu tootjatega võrdsed konkurentsitingimused. põllumajanduspoliitika (ÜPP) toetused muutuksid tulevikus üha rohkem maaelu kui terviku (maaelu arengukava alusel eraldatavateks) toetusteks. Toetame ÜPP lahtisidumist mineviku tootmismahitudest ning otsetoetuste maksmist järjest rohkem avaliku huvi alusel, nagu omamaise toidu kättesaadavus, piisav sissetulek tootmise kestlikuks käigushoidmiseks, põllumajandusmaastike hooldus, bioloogiline mitmekesisus, maapiirkondade elujõulisus.

2. Maaelu mitmekesistamine, ettevõtluse paljususe edendamine Ühtse põllumajanduspoliitika raames. Toetame uute innovaatiliste ettevõtlusvaldkondade levikut maal lisaks põllumajandusele, väike- ja pereettevõtluse mitmekesiste tegevusalade arengut. Senisest enam võimalusi näeme metsamajanduse ja vesiviljelusega seotud valdkondades. Õigus- ja rahanduskeskkonnast tulenevad reeglid ei tohi kohelda ebavõrdselt mahetootjaid. Uuendusliku maaettevõtluse arendamiseks tõstame teavitustegevuse ja nõuandeteenuse taset, parandades selleks nõustajate kvalifikatsiooni ning luues ühtse ja võimeka nõuandesüsteemi.

3. Ühistegevuse ja koostöö edendamine. Toetame oma kodukanti arendavaid, loovaid ja tegusaid liidriomadustega inimesi ning peame oluliseks selgitada ühistegevuse eeliseid. Näeme soodustamist väärivat eelist põllumajandustootjate koostöös nii tootmise kui turustamise valdkonnas, et Eesti põllumehe eksporttoodangu eest saaks välisturgudel õiglast hinda. Toetame jätkuvalt külaliikumise arendamist ning külavanemate institutsiooni tugevdamist vallavolikogu ja vallavalitsuse koostööpartnerina. Soosime omavalitsuste, kodukandi-, külaliikumise ja kohaliku omaalgatuse (Leader) programmi osaliste, mittetulundusühingute, koguduste ja ettevõtjate koostööd.

4. Eeskujuliku taristu arendamine maal. Tagame inimeste liikuvuse ja kiire kaugtöö võimalused kogu Eesti riigi territooriumil. Internet on oluline osa kaasaegse ühiskonna taristust. Ehitame uue põlvkonna fiiberoptilistel kaablitel põhineva ülikiire lairibaühenduse kõikide Eesti maapiirkondadeni. Tagame elektrienergia varustuskindluse, ehitame ringtoite kaabli Hiiumaa ja mandri vahele. Teede ja tänavate võrk, nende kvaliteet ja korrashoid on Eesti-sisese liikluse ja maamajanduse toodete ekspordi jaoks võtmetähtsusega ning vajab majanduskasvu ennetavaid investeeringuid. Jätkame riigi kruusateedele tolmuva katte ehitamist, kasutades Põhjamaade tehnoloogiaid. Ehitame neljarealise maantee Tallinnast Tartu suunas Mäoni ning Saaremaa silla. Jätkame Tallinn-Narva maantee rekonstrueerimist. Kõik ühisveevärki tarbivad Eesti elanikud saavad puhta joogivee hiljemalt aastaks 2013, jätkame reoveepuhastite uuendamist. Tervishoiuteenuse tagamiseks kõikjal Eestis loome asendusperearstide süsteemi, mis tagaks perearsti olemasolu igale elanikule ka siis, kui oma perearst puhkab või tekib muu ettenägematu takistus teenuse osutamiseks raskesti ligipääsetavates paikades. Erakorralise meditsiini ja päästeteenuse osutamiseks kindlustame kõikide kõrgema tähtsusega väljakutsete puhul helikopteriteenuse olemasolu. Siseturismi elavdamiseks ja uute töökohtade loomiseks maale investeerime EL vahendeid väikesadamate arendamiseks sihiga, et igal väikesaarel oleks oma sadam. Kaalume ajaloolise siseveete taastamist Peipsist Pärnu jõe Toetame ajaloo- ja kultuuripärandi taastamist ja selle toomist kohalikku ja turismitarbelisse kasutusse .

5. Maaelu- ja regionaalpoliitika parem juhtimine. Ühendame Siseministeeriumi regionaalvaldkonna struktuurid ja põllumajandusministeeriumi üheks maaeluministeeriumiks.

9. MINU EESTI ON MINU KINDLUS

Reformierakonna sisejulgeoleku- ja turvalisuspoliitika eesmärk on inimeste tervise ja vara edukas kaitsmine ning Eesti põhiseadusliku korra, sisemise rahu ja stabiilsuse kindlustamine.

Reformierakond peab tähtsaks inimeste turvatunnet ja meelerahu. Rahulik ja kindel elu on eeltingimus, et inimesed suudavad realiseerida oma soove ja unistusi paremast tulevikust. Riik peab suutma tagada inimeste turvatunde parimal moel, et see annaks igapäevase kindluse ennast arendades, lapsi kasvatades ja

majanduslikku edu taotledes. põhiseaduslike õiguste kaitse, võimude omavaheline tasakaal ning kontrollitavus ja jõustruktuuride vastavus kodanikuühiskonna nõuetele on põhimõtted, millest me lähtume. Heade tavade kinnistumine, innovatsioon ja koostöö on märksõnad, millest Reformierakond lähtub turvalisuspoliitika elluviimisel.

Eesti ühiskond on 20 aasta jooksul olnud demokraatia, riikluse, omaenda õiguskorra ja õiguskaitse loomisel ja arendamisel edukas. Oleme loonud uue ja moodsa õiguskorra, sealjuures viinud lõpule eraõiguse reformi ja üles ehitanud demokraatlikud riiklikud struktuurid ja kohtusüsteemi. Näeme Eesti riigikorralduse ja õiguskorra arengut eelkõige stabiilse ja paindliku täiustumisena, mitte põhjaliku ümberkorraldamisena. Dünaamilise reageerimise kõrval tehnoloogia arengule ja väliskeskonna muutustele, tuleb väärtustena au sisse tõsta ka institutsionaalne stabiilsus ja õigusrahu ning -selgus.

Nende eesmärkide saavutamiseks soovib Reformierakond läbi viia poliitikat ja struktuurseid reforme, mis lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

ÕIGUSKORD

1. Turvalisus algab elukeskkonnast ja ühiskondlikest hoiakutest. Kodanike turvatunne võrsub heast majanduslikust ja sotsiaalsest keskkonnast, saab tuge eeskujulikult arendatud avalikust taristust ja arukast elukeskkonna planeerimisest, toetub õigeaegsele ja piisavale informeeritusele ning kodanike endi hoiakutele ja osalusele. Ühiste väärtuste kinnistumine ühiskonnas ja nende järgimine hoiavad ära paljud riskid, kuriteod ja õnnetused ning muudavad turvalisuse tagamise sihipärasemaks ja rahva ootustele vastavaks. Turvaline on ühiskond, kus õiguskaitseorganitel on vähe põhjusi sekkuda, kuid kui see on vajalik, siis toimub see tõhusalt ja kiiresti.
2. Isikute põhiõiguste kaitsmine. Turvalisus peab teenima kodanike heaolu. Kogukonna, piirkonna, rahvuse, riigi suveräänsusel on mõtet vaid siis, kui see põhineb inimese vabadusel - tema põhiõiguste ja privaatsuse kaitstusel. Kanname hoolt selle eest, et politsei kutsealane haridus ja väljaõpe oleksid suunatud seaduse ja avaliku korra tagamisele minimaalse jõu rakendamisega ning et järgitaks eelkõige demokraatlikke ja eetilisi väärtusi, inimõigusi ja sootundlikkust. Panustame isikuandmete kaitse ja üksikisiku privaatautonomia tagamise. Tugevdame oluliselt Andmekaitse Inspektsiooni võimekust ja juriidilist positsiooni üksikisikute õiguste kaitsel. Kodanike riigis ei tohi kodanik oma riiki karta. Teostame karistusõiguse läbiva analüüsi ja ühtlustame karistuspoliitika. Karistus ei ole kohustus, vaid riigi äärmuslik võimalus. Võimaldame süütegude heastamist mitmesuguste alternatiivsete karistusvormide (ühiskondlikult kasulik töö jmt) kaudu. Muudame süütegude menetlemise kiiremaks ja arusaadavamaks ning karistuste vaidlustamise lihtsamaks. Ehitame uue Tallinna vangla, millega viime lõpuni vanglate kaasajastamise. Hea riigivalitsemise juurde kuulub julgeolekusektoris õigusriigile allumise eetika ning põhiseaduslike ja riiklike institutsioonide austamine. Reformierakond tagab tõhusa, seadustes kirjeldatud järelevalve jõuametkondade üle. Kindlustame, et seadusega oleks sätestatud mõistlikud kriteeriumid ja aeg salastatud materjalide avalikustamiseks, kanname hoolt, et salajaste vahendite suhtes saaks rakendada eriauditeid.
3. Kodanikuühiskonna ja riigi koostöö süvendamine turvalisuse tagamisel. Turvaline ja arenenud riik saab oma ülesannete täitmisel toetuda tihedale koostööle kodanikuühiskonnaga. Arendame riigi ja kogukondade omavahelist vabatahtlikku head koostööd, muuhulgas naabrivalve, abipolitseinike ja vabatahtlike päästjate liikumise ning ennetuse valdkondades. Taastame siseministri juures ühiskondliku turvalisuse nõukoja. Avaliku korra mõiste, samuti avaliku korra kaitse peab olema ühtsetel alustel mõõdetav ning hinnatav kogu riigis. Rakendame moodsa Korrakaitse seaduse, mis tagab parimal moel riigi ja kodanike omavahelise koostöö turvalisuse tagamisel ning loob tingimused Eesti nüüdisaegsele ja ühtsele avaliku korra kaitse süsteemile, mis on õigusriigi aluseks.

4. Õigusruumi selguse ja arusaadavuse suurendamine. Jätkame Eesti õigussüsteemi korrastamist selles suurema kooskõla ja lihtsuse saavutamiseks ning ülereguleerimise vältimiseks. Jätkame era- ja avaliku õiguse kodifitseerimist valdkondades, kus see on otstarbekas ja vajalik - et kodanik leiaks kogu valdkonna seadused ühest tekstist ning saaks üheselt aru oma õigustest ja kohustustest. Lisaks töös olevale keskkonnaseadustikule võtame vastu valdkonnaseadusi koondava sotsiaal-, haridus-, ehitus- ja planeerimis- ning valimisseadustiku ja kohtumenetluse seadustiku, mis hõlmab nii kriminaal-, tsiviil- kui ka halduskohtumenetlust. Arendame eesti õiguskeelt. Muudame õigusmõtjude analüüsi seadusloome kohustuslikuks osaks.

ÕIGUSKAITSE

5. Korrakaitse nähtavuse, reageerimise kiiruse ja tõhususe tõstmine. Kodanike turvatunnet suurendab teadmine abi kiirest kättesaadavusest, mida toetab nii korrakaitsjate suurem nähtavus kui ka kodanike parem informeeritus ohtudest ja abi saamise võimalustest. Kuritegevuse kiiremaks tõkestamiseks ja päästeteenuse parema kättesaadavuse tagamiseks varustame pääste-, politsei- ja piirivalveasutused logistiliselt põhjendatud asukohtades tehnika viimase sõnaga, rakendame tööle tipptasemel Eesti Kohtuekspertiisi Instituudi ja tihendame rahvusvahelist õiguskaitsealast koostööd. Kindlustame kõikide kõrgema tähtsusega väljakutsete puhul helikopteriteenuse olemasolu. Parandame korrakaitsjate väljaõpet ning alustame uue Sisekaitseakadeemia rajamist Ida-Virumaale.

6. Õiguskaitse rakendumise kiiruse ja vältimatuse tagamine. Võtame vastu uue kohtute seaduse, mis muudab kohtusüsteemi ühtseks t

[Eesti Rahvusringhääling © 2010](#) | [Kontakt](#) | [Kasutajatingimused](#)